

Novel·la Anna Ballbona retrata la vida d'una noia del Vallès Oriental, entre camps, fàbriques i autopistes, que la fan sentir fora del món

El mas del costat del polígon

JULIÀ GUILLAMON

No soc aquí d'Anna Ballbona (Montmeló, 1980) és una novel·la d'ambients. N'hi ha d'esplèndids. La casa de pagès, no gaire maca, que ha quedat atrapada entre un cementiri, un polígon industrial i l'autopista. I el mateix polígon, on la protagonista, la Mila, que es diu com el personatge d'*Els sots feréstecs* (1901) de Raimon Casellas, fa el primer cigarret i el primer clau. Què representa per a una noia nascuda en un mas -aquest mas estrany i desfibrat, emporlanat, del Vallès Oriental- la condició de ser filla de pagesos? Teniem el testimoni d'Antoni Pladevall en les novel·les que visualitzen la vida dels masovers d'Osona. I la primera novel·la d'Irene Solà, *Els dies*. Solà, però, hi està com de passada a pagès: de seguida pren distància del món dels pares.

I perquè no siguin només els ambients, hi ha els personatges: sobretot el pare, carregat de punyetes estrafoles, amb la manera de parlar enrevesada que divertia Josep Pla. Fa un gran efecte dins del seu món mental, incommunicable, parlant de les patates kennebec o agafant un bolígraf com si fos un coet extraterrestre. Una mica per sota hi ha els avis. La mare i el germà no hi pinten gaire. Com en altres llibres que han aparegut darrerament (*El llit dels altres* d'Anna Punsoda), el nervi del relat és la relació pare-filla. La Mila se sent desplaçada i va arrossegant aquesta sensació al llarg de la vida. Quan va a París a estudiar i quan entra

“És com si domesticqués el món d'on vinc”

EL PARE. “Tarragona no sap si cau amunt o avall; Sevilla podria ser a dos-cents quilòmetres o a quatre mil; i Londres podria haver-se instal·lat en un altre continent. El món exterior li resulta una forma inescrutable, com de balena morta trobada a la riera del poble”.

LA FILLA. “És com si apilant aquestes ratlles, una darrera l'altra, posés una mica a ratlla el meu univers, les estranyes i originalitats que m'han burxat i m'han dut fins aquí. És com si domesticqués el món d'on vinc”.

I perquè no siguin només els ambients, hi ha els personatges: sobretot el pare carregat de punyetes

a treballar en una empresa de llibres de text.

Ballbona descriu, com només ho pot fer algú que ho ha viscut, l'olor del llu-

L'autora, Anna Ballbona
XAVIER CERVERA

quet que es crema dins la bota perquè el vi es guardi. I les olors del polígon -dissolvent, pintura, roda cremada de moto-. En el mateix capítol, hi ha l'escena dels germans a sobre de les bales de palla, del camp que han hagut de segar, perquè el pagès està malalt i entre els pagesos s'ajuden. Anys més tard troba el camp convertit en un descampat: és un bon colofó.

Una novel·la és acció, intriga, conflicte. Aquí el relat és molt lineal. Algunes escenes (la visita al guaridor de Berga, que ocupa diversos capítols) duren massa. No acabes d'entendre que l'episodi del primer cigarret estigui explicat amb tants detalls. Ni que dediqui tanta atenció als bars de Barcelona on

anava la Mila quan era estudiant. Com en molts llibres d'ara sobre la relació entre pares, o mares, i fills, es planteja una desavinença que no es desenvolupa dramàticament: els personatges s'esquiven. Aleshores l'estil ocupa el primer pla. El final lliga caps i deixa una sensació agradable de feina feta. Respecte a la novel·la anterior, *Joyce i les gallines* (2016), hi ha hagut millora. Però falta alguna cosa -un bon argument- que faci orbitar al seu voltant tot el que hi ha de bo. |

Anna Ballbona
No soc aquí

ANAGRAMA. 245 PÀGINES. 18,90 EUROS. PREMI LLIBRES ANAGRAMA DE NOVEL·LA

Història Un grup d'analistes desmunta les tesis de l'Institut de Nova Història: relat conspiranoic amb estructura pseudoacadèmica

Es deia Panxo Panxa

JORDI AMAT

La història s'usa arreu amb interessos espuris. Durant els darrers dos segles, l'ús més determinant ha estat polític: l'elaboració d'un relat anacrònic de la nació per legitimar simbòlicament la ideologia dels nacionalismes que han configurat la modernitat i l'acció dels estats moderns. Però usar el passat no implica fer mala història. És quan et passes pel forro el mètode de l'acadèmia, anteposant les dèries a la deontologia, quan caus pel costat fosc. Evidenciar-ho, per defensar la pròpia professió, és allò que s'han proposat els autors de l'estudi *Pseudohistòria contra Catalunya*: la denúncia de dues tendències tòxiques que afecten al coneixement del passat dels territoris que van integrar la Corona d'Aragó i singularment Catalunya.

La primera tendència és un espanyolisme l'objectiu del qual és la petrificació d'una idea uniformitzada de la nació. Ho fa adduint que els comtats cata-

lans que van formar part de la Corona mai es van autogovernar. Per a aquesta historiografia *fake*, el Principat mai no hauria existit perquè els comtats haurien passat de dependre de França a Aragó. Per bastir la falsedat s'ha usat sovint un mapa que en teoria va ser traçat

Denuncia dues tendències tòxiques que afecten al coneixement del passat en els territoris de la Corona d'Aragó

el 1235, però la realitat és que es va inventar encara no fa dues dècades. Tant li fa. Val per la remota edat mitja o moderna -sobre la qual, per cert, aquí s'aprèn un munt-, val fins i tot per a la contemporaneïtat. Si per defensar que autoritats catalanes van espoliar Sixena es repeteix que una milícia d'anarquistes que venien de Barcelona van cremar

Retrat de Miguel de Cervantes
ARXIU

el monestir durant la Guerra Civil, tant li fa que els testimonis afirmen que foren gent del poble els qui van calar foc. No importa. Ignora la bibliografia, mistifiqués i el passat et dona la raó fent trampes.

La tendència espanyolista compta objectiu, però no està organitzada. L'altra que desmunta el llibre, en canvi,

no només defensa un relat conspiranoic sinó que a més s'ha dotat d'una estructura pseudoacadèmica: l'autoanomenat Institut de Nova Història que lidera Jordi Bilbeny, publica llibres i organitza congressos i és considerat com un grup d'interès pel Parlament. Segons aquest institut, els elements definidors del relat del nacionalisme espanyol s'haurien manipulat en virtut d'un exercici de censura a gran escala amb un propòsit: eliminar del relat del passat el protagonisme que havien tingut els catalans. La primera llavor d'aquesta interpretació, amb la que ha flirtejat l'independentisme borni, era afirmar que Cristóbal Colón era el cavaller Joan Colom, una fantasia que hauria de fer vergonya repetir després de les proves que s'aporten aquí. Però per dir-les de l'alçada d'un campanar que no quedi. Una de les tesis fortes del grup era que Cervantes era català, el Quixot es va es-

Primera llavor d'aquesta interpretació: afirmar que Cristóbal Colón era el cavaller Joan Colom i que Cervantes era català

criure en català i poques proves serien tan concloents com la deducció que originàriament Sancho es deia Panxo Panxa. |

Vicent Baydal i Cristian Palomo (coord.)
Pseudohistòria contra Catalunya. De l'espanyolisme a la nova història

EUMO EDITORIAL. 460 PÀGINES. 25 EUROS

Quadre que representa el primer desembarcament de Colom, segons la interpretació de Dióscoro Teófilo Puebla Tolín LRP

EN DEFENSA DE LA HISTÒRIA

Eumo Editorial ha publicat *Pseudohistòria contra Catalunya*, un volum coordinat pels doctors Vicent Baydal i Cristian Palomo i que inclou també les aportacions d'altres historiadors com Xevi Camprubí, Stefano M. Cingolani, Guillem Fornés, César Sánchez i Lluís Ferran Toledano. L'objectiu del llibre, com es remarca en la introducció, se centra a refutar aquells discursos que “se serveixen de fal·làcies i amaguen o tergiversen les dades històriques” a partir d'uns objectius que no tenen res a veure amb el coneixement del passat, de la història de Catalunya, sinó que són més aviat de “tipus ideològic, polític, lucratiu o lúdic”. Es tracta, cal remarcar-ho des de bon començament, d'una proposta editorial valenta i d'una tasca científica meritòria, que, tot sigui dit de passada, ha estat corresposta pels lectors, que l'han situat entre els llibres de no-ficció més venuts a les portes de Sant Jordi, un fet ben remarcable per a un llibre d'història.

PSEUDOHISTÒRIA CONTRA CATALUNYA

Editorial: Eumo Editorial
Col·lecció: Referències
Pàgines: 460
Preu: 25 euros

Un petit tast

“En l'actualitat, dos grans corrents pseudohistòrics ataquen les bases del coneixement sobre la trajectòria històrica de Catalunya [...]: la pseudohistòria espanyolista, que prova de tergiversar i menystenir la substantivitat de les estructures socials i polítiques catalanes tot duent fins a l'excés les visions plantejades pel nacionalisme espanyol hegemònic, i la pseudohistòria pretesament catalanista formulada per l'Institut Nova Història, amb Jordi Bilbeny al capdavant [...].”

El llibre té dues parts ben diferenciades, la que es dedica a desmuntar les fal·làcies de l'Institut Nova Història i la que se centra en la pseudohistòria espanyolista. Els uns defensen la catalanitat de Marco Polo i Cristòfor Colom o pretenen catalanitzar alguns dels mites del nacionalisme espanyol com el Cid, mentre que els altres sostenen que Catalunya no va existir fins al Tractat de Corbeil del 1258 o que la derrota del 1714 no va significar la destrucció de Catalunya com a entitat política autònoma. En tot cas, no deixa de resultar significatiu que algunes ressenyes del llibre aparegudes fins ara facin incís en una de les dues manipulacions i obviïn o menystinguin l'altra, com si el problema realment rellevant no fos la manipulació de la història, sinó els mòbils als quals serveix. En realitat, el problema de fons és el mateix: el falsejament o la tergiversació del passat per tal de servir uns determinats interessos polítics, ja siguin els del poder o els d'aquells que el combaten. La gran perjudicada no és només la ciència històrica i el passat, sinó la mateixa societat, que difícilment es pot construir a còpia de falsedats.

El Cristòfor Colom català va morir abans de la descoberta d'Amèrica

Un grup d'historiadors desmunta les manipulacions i desautoritza la divulgació de teories sense cap fonament que ha fet en els últims anys l'Institut Nova Història

JORDI OLIVERES

Després de molts anys sense rebre resposta dels historiadors professionals, un grup acadèmic, liderat pels professors Vicent Baydal i Cristian Palomo, ha editat un volum on es denuncien les fal·làcies de Jordi Bilbeny i de l'Institut Nova Història (INH), com també les del revisionisme espanyolista. Editat per Eumo Editorial, *Pseudo-història contra Catalunya* recull les aportacions de vuit historiadors i filòlegs amb una producció científica acreditada.

L'Institut Nova Història va ser fundat per Jordi Bilbeny amb l'objectiu de treure a la llum la suposada manipulació de la història oficial espanyola. En canvi, els historiadors professionals consideren que els mètodes que fa servir Bilbeny i les persones que li segueixen la corrent "no són científics", i també que les

Jordi Bilbeny és el fundador i 'alma mater' de l'Institut Nova Història.

seus tesis són "arbitràries, errònies i falses, basades en especulacions i proves no contrastades".

En el pròleg del llibre, els autors asseguren que els de l'INH "difonen teories", però que aquestes no

han estat mai presentades davant de la comunitat científica amb l'objectiu "d'esquivar l'opinió dels experts". Per aquest grup, format per Vicent Baydal i Cristian Palomo (tots dos doctors en història i professors

universitaris) com a coordinadors i amb Xevi Camprubí (doctor en història), Stefano M. Cingolari (doctor en filologia romànica), Guillem Fornés (graduat en filologia clàssica i filologia hispànica), César Sánchez (llicenciat en història), Lluís Ferran Toledano (doctor en història) i Alberto Velasco (doctor en història de l'art), l'INH "no és més que fum". Així, segons aquests autors, a l'INH "se serveixen de fal·làcies i amaguen o tergiversen les dades històriques" fent servir el mètode del *cherry picking*.

A més a més, pels autors acadèmics, el grup al voltant de Jordi Bilbeny i els seus principals col·laboradors, Albert Codines i Pep Mayolas, alimenten les teories conspiranoiques de les xarxes socials. En el llibre s'explica com l'INH "intenta apropiarse dels mites castellanistes", com el Cid o Hernán Cortés, per exemple, cosa que fomenta "el xovinisme més rudimentari".

Amb aquesta actuació de l'INH, els historiadors acadèmics consideren que es retroalimenten les postures dels escriptors espanyolistes més

Polítics i periodistes s'han deixat engalipar

Esquerra Republicana va concedir el guardó Lluís Companys a l'INH pel seu caràcter "iconoclasta i innovador"

Jordi Bilbeny i l'Institut Nova Història (INH) han rebut el suport de destacades figures polítiques i mediàtiques, totes elles situades en l'espectre de l'independentisme. El més destacable va ser quan el 2013 va rebre el premi Lluís Companys, atorgat per la secció de Sants-Montjuïc de Barcelona d'ERC.

Va ser la llavors vicepresidenta del Parlament Anna Simó l'encarregada de lliurar-lo. L'INH va ser honorat "per la seva tasca de recerca,

estudis i divulgació de la història de Catalunya, amb un caràcter iconoclasta i innovador", segons consta en l'acta d'atorgament.

Malgrat això, el diputat Gabriel Rufián s'ha mostrat sempre molt crític amb l'INH, així com historiadors clarament independentistes, com Agustí Alcoberro o Joan B. Culla.

Allarg d'aquests anys, Jordi Bilbeny ha rebut el suport de polítics com Josep-Lluís Carod-Rovira, Josep Rull, Jordi Puigneró, Antonio

Josep Lluís Carod-Rovira.

Baños, Héctor López Bofill o Josep Maria Terrabras, que d'una manera o una altra han participat en

les seves activitats de difusió. Així mateix, la seva tasca ha estat recolzada per destacats propagandistes de l'independentisme des dels mitjans de comunicació, com Enric Vila, Patrícia Gabancho, Salvador Cardús o Joan Canadell (president de la Cambra de Comerç de Barcelona i soci col·laborador de l'INH).

A més, diverses institucions com els ajuntaments de Moltblanc o d'Arenys de Mar han organitzat activitats d'aquest grup, que

també han tingut el suport de mitjans com *Vilaweb*, *El Punt Avui*, *La Vanguardia*, TV3, Catalunya Ràdio, BTV o 8TV, així com d'associacions culturals i per la llengua.

Alguns mitjans de comunicació s'han fet ressò de les seves esbojarrades teories, com la suposada catalanitat de Leonardo Da Vinci o de Miguel de Cervantes, que seria la mateixa persona que William Shakespeare. Segons l'INH, també Santa Teresa de Jesús seria catalana.

carques. Mentre que l'INH es qualifica d'independentista català, per contra els espanyolistes aprofiten aquestes teories absurdes per atacar altres veritats acadèmiques.

L'INH ha rebut el suport de diverses personalitats del món independentista, com Josep-Lluís Carod-Rovira, Salvador Cardús, Josep Rull, Jordi Puigneró, Antonio Baños o Ja-

L'alcalde de Montblanc, que acaba d'estripar el carnet d'ERC, és un dels principals valedors de les seves activitats

on Canadell, entre d'altres. Així mateix, les seves tesis han estat difoses a través dels mitjans de comunicació públics, com TV3 o Catalunya Ràdio.

Si bé l'INH no rep diners públics directament, dues empreses que comparteixen seu social amb aquesta entitat han rebut, des del 2012 fins a l'octubre del 2019, 2,5 milions d'euros per organitzar diverses activitats, segons ha detallat Pere Aragonès en una resposta per escrit al diputat del PSC Ferran Pedret.

Jordi Bilbeny va crear l'INH el 2007 com una escissió de la Fundació d'Estudis Històrics de Catalunya. Bilbeny no va poder finalitzar la seva tesi doctoral a la Universitat de Barcelona quan el seu director, Valentí Gual, va descobrir que emprava arguments i dades clarament falses. Va ser llavors quan aquest llicenciat en filologia catalana es va centrar a voler demostrar la catalanitat de Cristòfor Colom.

Precisament, un dels capítols del llibre està dedicat a desmuntar les seves teories, mantenint, però, que l'origen de Colom no és clar. No obstant, estimen que Joan Colom i Bertran no és Cristòfor Colom -que és la tesi de Jordi Bilbeny-, ja que aquesta persona va morir abans del 1492.

L'INH ha rebut el suport dels ajuntaments d'Arenys de Mar i de Montblanc, localitats on aquesta entitat sol celebrar la majoria dels seus actes importants, com la universitat d'estiu a la capital de la Conca, des del 2014. Precisament, l'alcalde de Montblanc, Josep Andreu, ha deixat ERC per formar part de la Crida de Carles Puigdemont. L'INH assegura que no rep cap mena de subvenció pública i que els seus ingressos provenen de socis, com ara Joan Canadell, president de la Cambra de Comerç, que ha reconegut que li paga 200 euros mensuals. ■

Suport de TV3

Els mitjans de la CCMA han pagat 184.000 euros per programar diversos documentals que estan inspirats en les investigacions de l'Institut de Jordi Bilbeny

L'Institut Nova Història (INH) té el suport de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals (CCMA). Tant TV3 com Catalunya Ràdio s'han fet ressò de les teories d'aquest grup liderat per Jordi Bilbeny.

A TV3 s'han emès sis documentals sobre l'INH, amb un cost total de 184.280 euros. L'any 2004, Canal 33 i TV3 van emetre *L'apropiació del descobriment d'Amèrica: una conspiració d'Estat?*, sobre la suposada aportació catalana al descobriment. El cost d'emissió va ser de 44.200 euros.

Un any més tard, Canal 33 i TV3 van emetre *l'enigma Cervantes*, amb un cost de 37.580 euros. (L'INH manté que Miguel de Cervantes era català i no castellà). Després d'aquests dos documentals, van venir *A la recerca del grial* (amb un cost de 39.000 euros) i *Colom i la casa reial catalana* (només

va costar 1.500 euros malgrat les reiterades emissions, sis cops entre el 12 d'octubre del 2011 i el 27 de juliol de 2014, sense oblidar l'11 de setembre del 2012, entre altres).

Desmuntant Leonardo és un altre documental que fa referència a la presumpta catalanitat de Leonardo Da Vinci. Va costar 12.000 euros i es va emetre per primer cop el 2015.

L'últim documental d'aquesta sèrie de pseudohistòria és *Alexandre Deulofeu, l'historiador del futur*. Ha costat 50.000 euros i s'ha emès en set ocasions, tant a TV3, com a TV3Cat.

A Catalunya Ràdio també hi té presència sovintejada l'INH. En diferents programes, com *El Matí*, així com en espais informatius, els membres de l'INH hi han pogut explicar les seves teories sobre Cristòfor Colom, Leonardo Da Vinci, Cervantes o Teresa de Jesús.

L'andorrà
La història de com un pastor almerienc es converteix en "home nou" a Andorra ajudat pels jueus que fugien de l'Europa. Per la frontera, abandonant els seus béns, novats i fills amb altres, quantitat de cristians i jueus.

Andorra connection

El andorrano

de l'autor Joaquín Abad

El llibre més venut de la història d'Andorra

Ja a la venda
Apropa't a la teva llibreria i demana'l

*També disponible en castellà.

Cibeles +libros

El libro que desmonta al Cervantes valenciano (y otras pseudohistorias)

► Ocho historiadores y filólogos coordinados por el profesor Vicent Baydal refutan en «Pseudohistòria contra Catalunya» las teorías del Institut Nova Història y de la historiografía «españolista»

ERNEST ALÓS BARCELONA

El silencio displicente del mundo académico ante las actividades del Institut Nova Història ha tardado en romperse. Pero ya se ha acabado definitivamente, dejando en mallugar a políticos, medios de comunicación y entidades locales que han aplaudido las teorías de la asociación fundada por el escritor Jordi Bilbeny y sus discípulos, que desde 2017 han difundido una visión alternativa de la historia de Cataluña. Según ésta, la conquista de América fue una empresa catalana, «el siglo de oro español es el siglo de oro catalán traducido al castellano», en palabras de Bilbeny, y un sinnúmero de personajes de relevancia mundial serían en realidad catalanes.

La refutación más estructurada hasta el momento llegó ayer lunes a las librerías: el libro *Pseudohistòria contra Catalunya. De l'espanyolisme a la Nova Història* (Eumo), coordinado por los profesores de la Universitat Jaume I de Castelló, Vicent Baydal (València, 1979) y Cristian Palomo (Barcelona, 1989), y con aportaciones de los historiadores y filólogos Albert Velasco, Stefano M. Cingolani, Guillem Fornés, Xevi Camprubí, César Sánchez y Lluís Ferran Toledano.

«Hacemos un llamamiento a la ciudadanía. La bola se ha hecho demasiado grande; debemos tratar a esta pseudohistoria como una seudociencia más, es lo mismo que una seudoterapia», proclama Baydal. «Me indigna cómo se está desprestigiando a la historiografía catalana, que es de primer nivel. Por eso la defendemos, y por eso el libro va tanto contra la pseudohistoria del INH como contra la historia nacionalista de España», añade el historiador valenciano.

Se enfrentan no solo a una anecdótica atribución de catalanidad de Cristóbal Colón o Miguel de Cervantes sino, explican los autores en el prólogo, a un conjunto de «interpretaciones históricas que presentan la Cataluña medieval y moderna como una potencia política de primer orden mundial», algo ocultado por «un poderosísimo aparato censor represor controlado desde Castilla, que habría perpetrado el mayor expolio cultural de la historia de Occidente, por no decir del mundo entero».

Contra la academia

Tras terraplanismos, antivacunismos o teorías como nos la que nos ocupan siempre hay un mecanismo común. «La apelación constante a exitosas conspiraciones y tramas a gran escala que los poderes fácticos habrían organizado

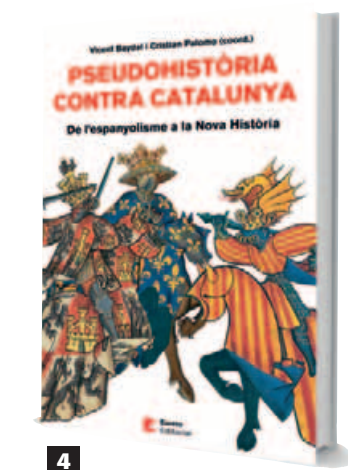

► «PSEUDOHISTÒRIA CONTRA CATALUNYA» DESMONTA TEORÍAS DE BILBENY y sus discípulos como

que **1** Cervantes era valenciano y por eso el Quijote está lleno de «catalanadas», que **2** Colón fue en verdad el Caballero Joan Colom i Bertran y que **3** Marco Polo fue un enviado de Jaume I a Persia **4** Portada del libro coordinado por Vicent Baydal y Cristian Palomo **L-EMV**

para evitar que la sociedad conozca la verdad», además de otra «característica intrínseca a la seudo investigación» como es «el intento constante de desprestigiar a los investigadores científicos y el mundo académico». Baydal hace autocrítica: ha habido «pereza por desenredar sus argumentaciones, porque desmontar tantas chorradas cansa» y no se ha querido debatir con ellos «porque han mentido de manera consciente».

Cuando se difundió un avance de *Pseudohistòria contra Catalunya*, Bilbeny replicó que tiene ganada la batalla «a la historiografía catalana que lo único que hace es repetir el discurso de la Inquisición

que se ha escrito en los últimos siglos».

¿Por qué ha tenido tal difusión el trabajo de Bilbeny? Baydal indica que dentro del nacionalismo catalán un sector sin conocimientos históricos ha visto en el relato de Bilbeny «una respuesta al canon español que se enseñó en la escuela hasta la Transición, que negaba la pluralidad de los pueblos de España». Debería haber una alternativa, proponen como conclusión:

↓

Una respuesta al canon nacionalista español

► «Pseudohistòria contra Catalunya» no es solo «una respuesta a los planteamientos del INH sino también a los del nacionalismo español más caduco», explica Vicent Baydal. Escribe Cristian Palomo que el canon de la historiografía nacionalista española «siempre coincide en presentar el pasado histórico de la península ibérica como una progresión coherente enfocada a demostrar la unidad, la antigüedad y la castellanidad de la nación y el estado de los españoles» y en la actualidad se mantiene cuando «todo acto histórico que se interpreta como fomentador de la unidad española es visto como positivo, moderno y progresista». E. A.

un compromiso por la divulgación científica de la historia por parte de académicos y medios de comunicación y con apoyo público.

Confusión de colones

Stefano M. Cingolani, Guillem Fornés y Cristian Palomo dedican una pieza de 100 páginas a rebatir el mito inicial del *bilbenyismo*. No la catalanidad de Colón, sino la imposibilidad de que tras el descubridor de América se oculte un deter-

minado ciudadano de Barcelona, el caballero Joan Colom i Bertran. Intentando resumir la pieza de autos: no fue marinero, consta como fallecido antes de 1477, no se sostiene que estuviese en realidad en «muerte civil» por ser un resistente contra Juan II, ni hay documentos posteriores a 1477 que lo muestren vivo y coleando como sostiene Bilbeny, ni se casó con una infanta portuguesa... En la figura del Colom de Bilbeny se mezclan «datos de hasta cinco 'coloms' distintos, incluyendo dos piratas franceses», sostiene Baydal. Los autores se hacen además una pregunta: si la censura española logró castellanizar toda la empresa catalana de descubrir América y decenas de obras literarias, ya puestos, ¿por qué no hizo de Colón un castellano, en lugar de genovés?

Cervantes era valenciano

El INH no solo entra en conflicto con la historiografía. En su marco teórico cuestiona toda la romanística internacional al plantear que el catalán tiene un origen directo en una lengua «ibero-vasca» que, influida por el latín, daría luz a un romance catalán que estaría en el origen de todas las lenguas románicas. Por otra parte, para justificar que la literatura del siglo de oro en castellano no es más que la traducción de las obras del censurado siglo de oro catalán y que en concreto Cervantes era valenciano, se utilizan como prueba 'catalanadas' del *Quijote* que pasaron desapercibidas al traductor y que, documenta una a una Guillem Fornés, no son más que formas castellanas hoy en desuso. «Dineros», «las espaldas», «soy venido», «rumiar»... Expresiones tan comunes en el castellano antiguo y moderno que para que fuesen pruebas de un original catalán, los traductores-censores deberían haber traducido toda la literatura castellana, durante varios siglos... y cometiendo siempre los mismos errores.

Una conspiración universal

Las celebridades universales en quienes los miembros del INH descubren un oculto origen catalán se han multiplicado. «El porqué es una cuestión de 'modus vivendi' -argumenta Baydal-; necesitas novedades para generar nuevas noticias, crear rutas y viajes... No podían limitarse a Colón año tras año y eso les ha llevado a hacer más grande la bola». Por ejemplo: Marco Polo sería en realidad el mercader Jaume Alaric. Pruebas: Jaume I envió a este a Persia y el profesor John Lerner descartó que el autor de la obra atribuida a Marco Polo fuese un mercader veneciano... cuando el citado profesor de Oxford lo que hizo fue reafirmar que los autores fueron el veneciano y Rustichello da Pisa. La lista empieza a ser abrumadora: El Cid, los hermanos Pinzón, el gran capitán, Hernán Cortés, Magallanes, Diego Velázquez, Juan de la Encina, San Ignacio de Loyola, Leonardo da Vinci, santa Teresa de Jesús, Ludovico Ariosto, el Greco, el Bosco...

Dentro del nacionalismo catalán un sector ha visto en el relato de Bilbeny una respuesta al «canon español»